

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

Філологічного факультету

Ярослав РЕДЬКВА

«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА
(ФОНЕТИКА. ЛЕКСИКОЛОГІЯ)

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(обв'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (румунська мова та зарубіжна література)»
Спеціальність	A4.027 Середня освіта (Румунська мова та зарубіжна література)
Галузь знань	A Освіта
Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Факультет	філологічний
Мова навчання	українська

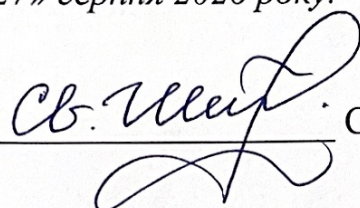
Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова (Фонетика. Лексикологія)» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Румунська мова та зарубіжна література».

Розробник: Тесліцька Галина Іллівна – кандидат філологічних наук, доцент, асистент кафедри сучасної української мови.

Викладач: Тесліцька Галина Іллівна – кандидат філологічних наук, доцент, асистент кафедри сучасної української мови.

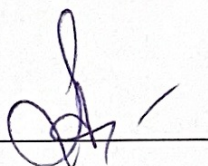
Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року.

Завідувач кафедри Світлана ШАБАТ-САВКА

Схвалено методичною радою філологічного факультету.

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року.

Голова методичної ради факультету Алла АНТОФІЙЧУК

1. Мета навчальної дисципліни - ознайомити студентів з основними поняттями фонетики, загальними умовами творення і сприйняття звуків, різноманітними звуковими перетвореннями, що лягли в основу фонетичної системи української мови і забезпечують її функціонування як основного засобу комунікації; допомогти студентам оволодіти орфоепічними, орфографічними, графічними, акцентуаційними нормами, підвищити їхню загальну грамотність та культуру усного й писемного мовлення; подати студентам вичерпні знання про лексико-семантичний рівень української мови, розкрити специфіку лексичних та фразеологічних одиниць, системний характер відношень між ними та представити особливості їх лексикографічного закріплення..

2. Пререквізити:

Українська мова (шкільний курс);

ОК 3. Українська мова (за професійним спрямуванням)

3. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть набути **таких компетентностей**:

Загальні компетентності:	
ЗК-1	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК-2	Здатність використовувати державну мову в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.
ЗК-8	Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освіт-ньому процесі, впроваджувати інновації, обирати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.
Фахові компетентності:	
ФК-2	Здатність вільно орієнтуватись у лінгвістичній науці, мати базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний і граматичний рівні мови.
ФК-3	Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з державної, румунської та іноземних мов, вільно володіти румунською мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності.
ФК-16	Здатність забезпечувати здобувачам освіти навчання державною мовою.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Уміти вільно та спонтанно спілкуватися державною, румунською та іноземними мовами, що передбачає вміння комунікувати усно й письмово в усіх сферах мовленнєвої діяльності з урахуванням соціокультурних норм та для здійснення професійних функцій.

3. Опис навчальної дисципліни

Назва навчальної дисципліни: «Сучасна українська мова (Фонетика. Лексикологія)»											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	3	90	16	14	-	-	60	-	залік
Заочна	2	4	3	90	4	4	-	-	82	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ.												
Тема 1.1. Вступ. Загальні поняття фонетики й фонології сучасної української літературної мови. Система фонем сучасної української літературної мови.	6	1				4	6	1				5
Тема 1.2. Загальна характеристика та класифікація звуків мови. Артикуляційно-акустична класифікація голосних і приголосних звуків. Науково-лінгвістична транскрипція.	6	1	1			4	6		1			5
Тема 1.3. Модифікації голосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення.	6	1	1			4	6					6
Тема 1.4. Модифікації приголосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення.	6	1	1			4	6	1				5
Тема 1.5. Історичні чергування	6	1	1			4	6					6

голосних фонем сучасної української мови												
Тема 1.6. Історичні чергування приголосних фонем сучасної української мови	6	1	1			4	6		1			5
Тема 1.7. Склад. Наголос. Інтонація. Орфоепічні норми української літературної мови	6	1	1			4	6					6
Разом за ЗМ 1	42	7	6			28	42	2	2			38
Змістовий модуль 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ												
Тема 2.1. Загальні питання лексикології. Слово як значеннєва одиниця мови. Багатозначність слова, типи переносних значень слова.	6	2	1			4	6	1				5
Тема 2.2. Явище лексичної омонімії в українській мові.	6	1	1			4	6					6
Тема 2.3. Синонімія як джерело розвитку й збагачення лексико-семантичної системи української мови.	6	1	1			4	6					6
Тема 2.4. Явище лексичної антонімії та паронімії в українській мові.	6	1	1			4	6					6
Тема 2.5. Лексика української мови з погляду походження та активності вживання.	6	1				4	6					6
Тема 2.6. Функціонально-стильова диференціація лексики української мови. Типологія лексичних помилок.	6	1	1			4	6		1			5
Тема 2.7. Фразеологія сучасної української мови. Класифікація фразеологізмів.	6	1	1			4	6	1				5
Тема 2.8. Джерела української фразеології. Стилїстичний потенціал фразеологізмів.	6	1	1			4	6		1			5
Разом за ЗМ 2	48	9	8			32	48	2	2			44
Усього годин	90	16	14			60	90	4	4			82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	Вступ. Загальні поняття фонетики й фонології сучасної української літературної мови. Система фонем сучасної української літературної мови. <i>ПЛАН</i>

	1. Предмет, завдання та основні поняття фонетики й фонології. 2. Звукова система української мови та її одиниці. 3. Фонема як основна одиниця фонологічної системи. 4. Система голосних і приголосних фонем сучасної української літературної мови. 5. Диференційні ознаки фонем. Сильні та слабкі позиції фонем.
1.2	Загальна характеристика та класифікація звуків мови. Артикуляційно-акустична класифікація голосних і приголосних звуків. Науково-лінгвістична транскрипція. <i>ПЛАН</i> 1. Загальна характеристика звуків людської мови. Артикуляційні й акустичні ознаки. 2. Артикуляційно-акустична класифікація голосних звуків української мови. 3. Артикуляційно-акустична класифікація приголосних звуків української мови. 4. Твердість, м'якість, дзвінкість і глухість приголосних. 5. Науково-лінгвістична транскрипція: призначення, основні знаки та правила.
1.3	Модифікації голосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення. <i>ПЛАН</i> 1. Поняття про модифікації фонем у потоці мовлення. 2. Позиційні зміни голосних фонем. 3. Реалізація голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях. 4. Якісні та кількісні зміни голосних у ненаголошених складах. 5. Орфоепічні норми вимови голосних фонем.
1.4	Модифікації приголосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення. <i>ПЛАН</i> 1. Поняття про позиційні та комбінаторні модифікації приголосних фонем. 2. Асиміляція приголосних за дзвінкістю і глухістю. 3. Асиміляція приголосних за м'якістю та місцем творення. 4. Подовження, подвоєння та спрощення в групах приголосних. 5. Орфоепічні норми вимови приголосних фонем.
1.5	Історичні чергування голосних фонем сучасної української мови. <i>ПЛАН</i> 1. Поняття про історичні чергування голосних фонем. 2. Історичні чергування голосних /o/, /e/ з /i/. 3. Чергування /o/, /e/ з нулем звука. 4. Історичні чергування голосних у процесах словотворення та словозміни. 5. Відображення історичних чергувань голосних в орфографії

	сучасної української мови.
1.6	Історичні чергування приголосних фонем сучасної української мови. ПЛАН 1. Поняття про історичні чергування приголосних фонем. 2. Причини виникнення історичних чергувань приголосних. 3. Чергування приголосних, зумовлені першою та другою палаталізаціями. 4. Чергування задньоязикових приголосних із шиплячими та свистячими. 5. Історичні чергування приголосних у процесах словотворення та словозміни.
1.7	Склад. Наголос. Інтонія. Орфоепічні норми української літературної мови. ПЛАН 1. Склад як фонетична одиниця. Типи складів та принципи складоподілу. 2. Наголос: поняття, ознаки та функції. 3. Особливості українського словесного наголосу. 4. Інтонія та її основні компоненти. 5. Орфоепічні норми сучасної української літературної мови.
2.1	Загальні питання лексикології. Слово як значеннєва одиниця мови. Багатозначність слова, типи переносних значень слова. ПЛАН 1. Лексикологія як розділ мовознавства. Предмет і завдання. 2. Слово як основна одиниця лексико-семантичної системи мови. 3. Лексичне та граматичне значення слова. 4. Однозначність і багатозначність слова. 5. Пряме й переносне значення слова. Типи переносних значень.
2.2	Явище лексичної омонімії в українській мові. ПЛАН 1. Поняття про лексичну омонімію. Основні ознаки омонімів. 2. Причини виникнення омонімів в українській мові. 3. Класифікація лексичних омонімів. 4. Омофони, омографи та омоформи. 5. Відмежування омонімії від багатозначності. Стилїстичні функції омонімів.
2.3	Синонімія як джерело розвитку й збагачення лексико-семантичної системи української мови. ПЛАН 1. Поняття про синонімію. Синоніми як одиниці лексико-семантичної системи. 2. Причини виникнення та функціонування синонімів. 3. Класифікація синонімів.

	4. Синонімічний ряд. Домінанта синонімічного ряду. 5. Функції синонімів у мовленні. Синонімія як засіб збагачення лексики.
2.4	Явище лексичної антонімії та паронімії в українській мові. <i>ПЛАН</i> 1. Поняття про антонімію. Основні типи лексичних антонімів. 2. Стилiстичні функції антонімів у мовленні. 3. Поняття про паронімію. Пароніми та їхні ознаки. 4. Типи паронімів і причини виникнення паронімічних помилок. 5. Розмежування антонімії, паронімії, омонімії та синонімії.
2.5	Лексика української мови з погляду походження та активності вживання. <i>ПЛАН</i> 1. Склад української лексики з погляду походження. 2. Спокoнвiчно українська лексика та її основні групи. 3. Запозичена лексика в українській мові. 4. Лексика активного й пасивного вжитку. 5. Неологізми, історизми та архаїзми. Сучасні тенденції розвитку словникового складу.
2.6	Функціонально-стильова диференціація лексики української мови. Типологія лексичних помилок. <i>ПЛАН</i> 1. Поняття про функціонально-стильову диференціацію лексики. 2. Загальноживана та стилістично маркована лексика. 3. Особливості лексики основних функціональних стилів української мови. 4. Поняття про лексичну норму та типологія лексичних помилок. 5. Лексична точність, доречність і виразність мовлення. Редагування текстів із лексичними помилками.
2.7	Фразеологія сучасної української мови. Класифікація фразеологізмів. <i>ПЛАН</i> 1. Фразеологія як розділ мовознавства. Предмет і завдання. 2. Поняття про фразеологічну одиницю та її основні ознаки. 3. Відтворюваність, стійкість і цілісність значення фразеологізмів. 4. Класифікація фразеологізмів за ступенем семантичної неподільності. 5. Варіантність і функціонування фразеологічних одиниць у сучасній українській мові.
2.8	Джерела української фразеології. Стилiстичний потенціал фразеологізмів. <i>ПЛАН</i> 1. Джерела формування української фразеології. 2. Фразеологізми народного походження та їхній зв'язок із

	культурою українського народу. 3. Біблійні, античні, літературні, історичні та запозичені фразеологізми. 4. Стилїстична диференціація та експресивно-емоційне забарвлення фразеологізмів. 5. Використання фразеологізмів у різних стилях мовлення. Авторські трансформації фразеологізмів.
--	--

Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	Вступ. Загальні поняття фонетики й фонології сучасної української літературної мови. Система фонем сучасної української літературної мови. <i>Вид роботи: практичні вправи, орфоепічний аналіз, усні та письмові відповіді.</i> - Опрацювати наукову та навчально-методичну літературу з питань фонетики й фонології; укласти словник основних термінів. - Скласти таблицю фонем сучасної української літературної мови із зазначенням їхніх основних диференційних ознак. - Здійснити зіставний аналіз окремих фонем української та румунської мов; визначити спільні й відмінні характеристики. - Розробити фрагмент уроку української мови для учнів закладу загальної середньої освіти з формування фонетичної компетентності.
1.2	Загальна характеристика та класифікація звуків мови. Артикуляційно-акустична класифікація голосних і приголосних звуків. Науково-лінгвістична транскрипція. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> - Скласти таблицю артикуляційно-акустичної класифікації голосних і приголосних звуків української мови. - Виконати фонетичну транскрипцію 15 українських слів; пояснити особливості позначення звуків. - Зіставити артикуляційні характеристики 5 звуків української та румунської мов; визначити можливі труднощі їхньої вимови. - Розробити систему вправ для учнів 6 класу на формування навичок фонетичного аналізу слова.
1.3	Модифікації голосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> Опрацювати наукові праці про позиційні та комбінаторні зміни голосних; систематизувати основні види модифікацій.

	2. Скласти схему модифікацій голосних фонем у потоці мовлення. 3. Здійснити фонетичний аналіз 15 слів із ненаголошеними голосними; визначити особливості їхньої вимови. 4. Розробити 5 практичних вправ для учнів закладу загальної середньої освіти на розрізнення нормативної та ненормативної вимови голосних.
1.4	Модифікації приголосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю основних позиційних і комбінаторних модифікацій приголосних фонем. 2. Проаналізувати вимову приголосних у 15 словах і словосполученнях; визначити випадки уподібнення, спрощення, подовження та інші фонетичні зміни. 3. Здійснити зіставлення особливостей вимови окремих українських і румунських приголосних. 4. Розробити фрагмент уроку з формування орфоепічних навичок учнів на матеріалі модифікацій приголосних звуків.
1.5	Історичні чергування голосних фонем сучасної української мови. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Опрацювати наукову літературу про історичні зміни голосних у слов'янських мовах; визначити основні причини виникнення чергувань. 2. Скласти таблицю найпоширеніших історичних чергувань голосних в українській мові. 3. Дібрати 20 слів або словоформ з історичними чергуваннями голосних; пояснити їхнє походження. 4. Здійснити етимологічний аналіз 10 слів з історичними чергуваннями; розробити систему вправ для учнів 5–7 класів.
1.6	Історичні чергування приголосних фонем сучасної української мови. <i>Вид роботи: робота з текстом «Українського правопису», практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю основних історичних чергувань приголосних в українській мові. 2. Дібрати 20 слів або словоформ з історичними чергуваннями приголосних; визначити умови їх виникнення. 3. Проаналізувати історичні чергування [г] — [з], [к] — [ц], [х] — [с]; пояснити їхнє функціонування в сучасній українській мові. 4. Розробити вправу для учнів закладу загальної середньої освіти на

	засвоєння історичних чергувань приголосних.
1.7	Склад. Наголос. Інтонація. Орфоепічні норми української літературної мови. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю основних понять теми: «склад», «наголос», «інтонація», «орфоепічна норма». 2. Виконати складоподіл і позначити наголос у 20 українських словах; перевірити нормативність наголошування за словниками. 3. Здійснити інтонаційний аналіз 5 речень різного комунікативного типу. 4. Розробити 5 вправ для учнів 5–7 класів на формування навичок нормативної вимови, правильного наголошування та інтонаційного оформлення висловлення.
2.1	Загальні питання лексикології. Слово як значеннєва одиниця мови. Багатозначність слова, типи переносних значень слова. <i>Вид роботи: практичні вправи, орфографічний аналіз, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Опрацювати наукові джерела з лексикології; укласти словник основних лексикологічних термінів. 2. Проаналізувати 15 багатозначних слів; визначити їхні прямі й переносні значення. 3. Здійснити зіставний аналіз 5 українських і румунських лексем з огляду на їхню багатозначність. 4. Розробити вправу для учнів закладу загальної середньої освіти на розрізнення прямого й переносного значення слова.
2.2	Явище лексичної омонімії в українській мові. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти схему класифікації лексичних омонімів. 2. Дібрати 15 пар або груп українських омонімів; визначити їхні лексичні значення. 3. Зіставити 5 українських омонімів з відповідними лексемами румунської мови; виявити можливі міжмовні труднощі. 4. Розробити систему вправ для учнів 5–6 класів на розрізнення омонімів у контексті.
2.3	Синонімія як джерело розвитку й збагачення лексико-семантичної системи української мови. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю основних типів синонімів із наведенням прикладів. 2. Укласти 10 синонімічних рядів; визначити домінанту кожного ряду та стилістичні відмінності між його компонентами.

	3. Здійснити лексико-стилістичний аналіз синонімів у художньому або публіцистичному тексті. 4. Розробити 5 вправ для учнів закладу загальної середньої освіти на збагачення словникового запасу за допомогою синонімів.
2.4	Явище лексичної антонімії та паронімії в українській мові. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю основних типів антонімів і паронімів. 2. Дібрати 10 антонімічних пар і 10 паронімічних пар; пояснити значення відповідних лексем. 3. Відредагувати 15 речень із помилковим уживанням паронімів; обґрунтувати запропоновані виправлення. 4. Розробити вправу для учнів 7 класу на розрізнення антонімів і паронімів у мовленні.
2.5	Лексика української мови з погляду походження та активності вживання. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю класифікації української лексики за походженням. 2. Дібрати 20 слів іншомовного походження; визначити мову-джерело та особливості їхнього освоєння українською мовою. 3. Проаналізувати 15 лексем з погляду їхньої належності до активної або пасивної лексики. 4. Розробити вправу для учнів закладу загальної середньої освіти на розрізнення архаїзмів, історизмів, неологізмів та іншомовних запозичень.
2.6	Функціонально-стильова диференціація лексики української мови. Типологія лексичних помилок. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю функціонально-стильових різновидів лексики; дібрати приклади до кожного різновиду. 2. Проаналізувати особливості використання лексики в художньому, науковому, офіційно-діловому та публіцистичному стилях. 3. Відредагувати 15 речень із лексичними помилками; визначити тип кожної помилки. 4. Розробити завдання для учнів 7 класу на формування вміння добирати лексичні засоби відповідно до стилю мовлення.
2.7	Фразеологія сучасної української мови. Класифікація фразеологізмів. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти таблицю класифікації фразеологізмів за ступенем

	семантичної неподільності. 2. Дібрати 20 українських фразеологізмів; визначити їхнє значення та тип. 3. Здійснити зіставний аналіз 10 українських і румунських фразеологізмів; виявити спільні та відмінні образні компоненти. 4. Розробити 5 вправ для учнів 6–7 класів на розуміння значення та доречне використання фразеологізмів.
2.8	Джерела української фразеології. Стилiстичний потенціал фразеологізмів. <i>Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.</i> 1. Скласти тематичну класифікацію джерел української фразеології. 2. Дібрати 15 фразеологізмів різного походження; визначити джерело їхнього виникнення. 3. Здійснити стилістичний аналіз фразеологізмів у художньому, публіцистичному або розмовному тексті. 4. Розробити вправу для учнів 7 класу на визначення стилістичного забарвлення фразеологізмів та їхнє використання у власному висловленні.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ теми	Назва теми
1.1	Вступ. Загальні поняття фонетики й фонології сучасної української літературної мови. Система фонем сучасної української літературної мови. 1. Опрацювати розділи про фонетику, фонологію та систему фонем у навчальному посібнику: Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія, лексикологія, лексикографія. Київ : Академія, 2006. Скласти конспект основних положень і укласти словник базових термінів. 2. Скласти таблицю фонем сучасної української літературної мови; визначити їхні диференційні ознаки та здійснити зіставлення 5 українських і румунських фонем.

1.2	Загальна характеристика та класифікація звуків мови. Артикуляційно-акустична класифікація голосних і приголосних звуків. Науково-лінгвістична транскрипція. 1. Опрацювати розділ «Фонетика» у підручнику: Мойсієнко А. К. та ін. Сучасна українська мова: лексикологія. Фонетика : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. Систематизувати відомості про артикуляційно-акустичну класифікацію голосних і приголосних звуків. 2. Виконати фонетичну транскрипцію 15 українських слів; визначити артикуляційні й акустичні характеристики звуків; дібрати 5 слів для зіставлення з румунською мовою.
1.3	Модифікації голосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення. 1. Опрацювати матеріал про позиційні та комбінаторні зміни голосних у праці: Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 2002. Скласти схему основних модифікацій голосних фонем у потоці мовлення. 2. Дібрати 15 слів і словосполучень із ненаголошеними голосними; виконати їхній фонетичний аналіз; визначити особливості нормативної вимови та змодельовати вправу для учнів 5–6 класів.
1.4	Модифікації приголосних фонем сучасної української мови в потоці мовлення. 1. Опрацювати матеріал про історичні чергування голосних у праці: Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія. Київ : Либідь, 1993. Скласти таблицю основних історичних чергувань голосних та визначити умови їх виникнення. 2. Дібрати 20 слів або словоформ з історичними чергуваннями голосних; пояснити їхнє походження; згрупувати приклади за типами чергувань і розробити 3 вправи для учнів 5–7 класів.
1.5	Історичні чергування голосних фонем сучасної української мови. 1. Опрацювати матеріал про історичні чергування голосних у праці: Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія. Київ : Либідь, 1993. Скласти таблицю основних історичних чергувань голосних та визначити умови їх виникнення. 2. Дібрати 20 слів або словоформ з історичними чергуваннями голосних; пояснити їхнє походження; згрупувати приклади за типами чергувань і розробити 3 вправи для учнів 5–7 класів.
1.6	Історичні чергування приголосних фонем сучасної української мови. 1. Опрацювати відомості про історичні чергування приголосних у підручнику: Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред.

	А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 2002. З'ясувати історичні причини виникнення чергувань [г] — [з], [к] — [ц], [х] — [с]. 2. Практичне завдання. Дібрати 20 слів або словоформ з історичними чергуваннями приголосних; класифікувати їх за типами чергувань; пояснити написання та змодельовати вправу для учнів 6 класу.
1.7	Склад. Наголос. Інтонія. Орфоепічні норми української літературної мови. 1. Опрацювати розділи про склад, наголос, інтонацію та орфоепічні норми в посібнику: Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія, лексикологія, лексикографія. Київ : Академія, 2006. Скласти опорну схему основних понять теми. 2. Практичне завдання. Виконати складоподіл і позначити наголос у 20 словах; перевірити нормативність наголошування за словниками; здійснити інтонаційний аналіз 5 речень різного комунікативного типу.
2.1	Загальні питання лексикології. Слово як значеннєва одиниця мови. Багатозначність слова, типи переносних значень слова. 1. Опрацювати розділ про лексичне значення слова та полісемію в підручнику: Мойсієнко А. К. та ін. Сучасна українська мова: лексикологія. Фонетика : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. Скласти конспект основних типів лексичних значень і способів семантичного перенесення. 2. Проаналізувати 15 багатозначних слів; визначити їхні прямі й переносні значення; укласти 5 речень, у яких одна лексема функціонуватиме в різних значеннях.
2.2	Явище лексичної омонімії в українській мові. 1. Опрацювати матеріал про омонімію в навчальному посібнику: Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова: лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. Скласти схему класифікації омонімів і визначити відмінності між омонімією та багатозначністю. 2. Дібрати 15 пар або груп омонімів; пояснити їхні значення; скласти контекстуальні речення для розрізнення омонімів; дібрати 5 прикладів міжмовної омонімії української та румунської мов.
2.3	Синонімія як джерело розвитку й збагачення лексико-семантичної системи української мови. 1. Опрацювати розділ про синонімічні відношення в праці: Сучасна українська літературна мова : лексика. Фразеологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1973. Систематизувати відомості про ідеографічні, стилістичні, абсолютні та контекстуальні синоніми. 2. Укласти 10 синонімічних рядів; визначити домінанту кожного ряду та стилістичні відмінності між його компонентами; здійснити

	синонімічний аналіз уривка художнього або публіцистичного тексту.
2.4	Явище лексичної антонімії та паронімії в українській мові. 1. Опрацювати матеріал про антонімію та паронімію в посібнику: Сучасна українська мова: лексикологія. Фонетика : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. Скласти порівняльну таблицю типів антонімів і паронімів. 2. Дібрати 10 антонімічних і 10 паронімічних пар; пояснити значення лексем; скласти контекстуальні речення; відредагувати 10 речень із помилковим уживанням паронімів.
2.5	Лексика української мови з погляду походження та активності вживання. 1. Опрацювати розділи про походження та активність уживання лексики в посібнику: Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова: лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. Скласти таблицю класифікації української лексики за походженням і сферою функціонування. 2. Дібрати 20 лексем іншомовного походження; визначити мову-джерело та значення кожної лексеми; проаналізувати 15 слів з погляду належності до активної або пасивної лексики.
2.6	Функціонально-стильова диференціація лексики української мови. Типологія лексичних помилок. 1. Опрацювати матеріал про стилістичну диференціацію лексики та типи лексичних помилок у праці: Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. Київ : Либідь, 1991. Скласти класифікацію лексичних помилок і визначити принципи добору лексики відповідно до стилю мовлення. 2. Проаналізувати лексику художнього, наукового, офіційно-ділового та публіцистичного текстів; дібрати по 5 характерних лексем до кожного стилю; відредагувати 15 речень із лексичними помилками.
2.7	Фразеологія сучасної української мови. Класифікація фразеологізмів. 1. Опрацювати розділ про фразеологію та класифікацію фразеологізмів у посібнику: Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови : навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. Скласти таблицю типів фразеологічних одиниць за ступенем семантичної неподільності. 2. Дібрати 20 українських фразеологізмів; визначити їхнє значення, структурний тип і стилістичне забарвлення; зіставити 10 українських і румунських фразеологізмів.
2.8	Джерела української фразеології. Стилiстичний потенціал фразеологізмів. 1. Опрацювати матеріал про джерела української фразеології у праці: Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія :

	навчальний посібник. Харків : Вища школа, 1983. Скласти тематичну класифікацію джерел українських фразеологізмів. 2. Дібрати 15 фразеологізмів різного походження; визначити джерело їх виникнення; здійснити стилістичний аналіз фразеологізмів у художньому або публіцистичному тексті; розробити вправу для учнів 7 класу.
--	---

Методи навчання

Методи навчання і викладання:

- практичний метод (практичні вправи, практичні роботи);
- словесний метод (дискусія);
- наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- методи дистанційного навчання;
- самостійна робота (розв'язання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів першого рівня освіти.

Освітні технології:

- технології особистісно зорієнтованого навчання, які забезпечують розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма), формують комунікативні уміння;
- комунікативні та інформаційно-комунікаційні технології, технології проблемного навчання.

Викладання та вивчення курсу відбувається з використанням освітніх технологій, зорієнтованих на особистість учасника навчального процесу (особистісно орієнтована технологія навчання); інтерактивних технологій кооперативного, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань; освітніх технологій, спрямованих на активізацію та інтенсифікацію діяльності студентів (дослідницькі технології; технології проблемного навчання; технології самоосвіти); інформаційно-комунікативних технологій для підвищення мотивації до навчання, індивідуалізації і диференціації процесу навчання; освітніх технологій модульного навчання.

Визначені технології навчання передбачають використання таких методів: репродуктивних – для повторення готових зразків або роботи за готовими зразками; творчих, проблемно-пошукових методів – для самостійної, творчої пізнавальної діяльності; пояснювально-ілюстративного методу; проблемного викладу матеріалу; методу бесіди; узагальнення та інтерпретації складних мовних явищ; моделювання проблемних ситуацій щодо аналізу та розуміння певних мовних явищ; аналітичного методу, дослідницького та опрацювання наукових джерел; методи контролю, самоконтролю, взаємоконтролю, корекції, самокорекції та взаємокорекції.

Система контролю та оцінювання

Поточний контроль належить до обов'язкових елементів на кожному практичному занятті. Під час вивчення дисципліни передбачено такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання, самостійні роботи;
- тести.

До форм поточного контролю належить індивідуальна та загальна перевірка, формою підсумкового контролю є залік.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмовий матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання реферату, створення презентації, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни.

Оцінювання виконання студентами окремих елементів тем проводиться: на практичних (практичні завдання, обговорення), контрольних роботах за окремими темами, тестування, виступи, презентації; самостійних роботах; на консультаціях.

Для консультування студентів із виконання індивідуальних і домашніх завдань, контрольних робіт, їх підготовки до поточного оцінювання знань (відповідно до розкладів занять та консультацій викладача) передбачаються індивідуальні та групові консультації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100- бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90–100	Зараховано	A	відмінно
80–89		B	дуже добре
70–79		C	добре
60–69		D	задовільно
50–59		E	достатньо
35–49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюють на заняттях через:

- виконання практичних завдань та модульних контрольних робіт;
- індивідуальну та групову (в парах і групах) роботу;
- фронтальне усне опитування, перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- бліцопитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, доповіді тощо);
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;
- взаємоконтроль студентів у парах і групах;
- тестові завдання;
- оцінювання домашніх завдань;
- діагностика результатів самостійної роботи;
- проведення модульних контрольних робіт.

Вид семестрового контролю: модульна контрольна робота, залік. Результати навчальної діяльності студентів у межах двох модулів оцінюють максимально в **60 балів**, контрольного модуля (заліку) – **40 балів**.

Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2								Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

Критерії підсумкового оцінювання

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **90–100** від максимальної кількості можливих, зокрема: ґрунтовно засвоїли фонетичні та лексичні норми української мови, опрацювали рекомендовану літературу, виявили поглиблене розуміння принципів; вільно оперують теоретичними та історичними відомостями, опанували наукову термінологію курсу; систематично готувалися до практичних занять і виконували домашні завдання; уміють визначати орфограми відповідно до чинних норм, чітко аргументують свій вибір; глибоко опрацювали питання, винесені на самостійне опрацювання; успішно написали модульні контрольні роботи; повністю розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **80–89** від максимальної кількості можливих, зокрема: добре засвоїли фонетичні та лексичні норми української мови, опрацювали рекомендовану літературу, уміють аргументувати вибір орфограми з огляду на принципи українського правопису; продемонстрували знання теоретичного матеріалу,

активно готувалися до практичних занять та систематично виконували домашні завдання; вміють виправити й пояснити допущені помилки; опрацювали питання для самостійного вивчення; добре написали модульні контрольні роботи; розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **70–79** від максимальної кількості можливих, зокрема: частково засвоїли фонетичні та лексичні норми української мови; продемонстрували знання теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, частково опанували відповідну наукову термінологію, уміють застосовувати знання на практиці; працювали на практичних заняттях, загалом виконували домашні завдання; допускають помилки, але уміють аргументовано їх виправити; добре написали модульні контрольні роботи; належно розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку D (60–69 балів), або «задовільно» отримують студенти, які не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання з української фонетики та лексикології; показали фрагментарну обізнаність у теоретичних питаннях; у мінімальному обсязі опрацювали рекомендовану літературу; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; частково розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку E (50–59 балів), або «достатньо» отримують студенти, які засвідчили погану обізнаність зі змістом теоретичних питань курсу; обмежилися поверхневим вивченням мінімальної кількості рекомендованої літератури; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; фрагментарно розкрили зміст питань, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку FX (35–49 балів), або «незадовільно» з можливістю повторного складання отримують студенти, які не відвідували частину лекційних і практичних занять; упродовж навчального семестру набрали недостатню кількість балів за змістові модулі; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; не опрацювали рекомендованої літератури; під час відповіді допускають помилкові умовиводи, наводять неправильні приклади, або ж не вміють прокоментувати запропоновані мовні явища; не розкрили змісту питань підсумкового модуля-контролю.

Оцінку F (1–34 бали), або «незадовільно» з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які не відвідували лекційних і практичних занять; упродовж навчального семестру набрали недостатню кількість балів за змістові модулі, тому не могли бути допущені до складання іспиту; пасивно поводити себе під час практичних занять, не виконали завдань для самостійної роботи; взагалі не опрацювали рекомендованої для вивчення курсу літератури; не засвоїли програму курсу; якщо ж студенти були допущені до заліку, але не розкрили питань підсумкового модуля-контролю, не відповідали на додаткові запитання, то їхню відповідь оцінюють «незадовільно».

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Визначити предмет і завдання фонетики як розділу мовознавства.
2. Охарактеризувати співвідношення фонетики й фонології.
3. Пояснити поняття «звук мовлення», «фонема», «алофон».
4. Охарактеризувати систему голосних і приголосних фонем сучасної української літературної мови.
5. Здійснити артикуляційно-акустичну класифікацію голосних звуків української мови.
6. Здійснити артикуляційно-акустичну класифікацію приголосних звуків української мови.
7. Пояснити призначення та основні принципи науково-лінгвістичної транскрипції.
8. Охарактеризувати позиційні та комбінаторні модифікації голосних фонем у потоці мовлення.
9. Проаналізувати особливості вимови голосних у наголошених і ненаголошених позиціях.
10. Охарактеризувати основні види модифікацій приголосних фонем у потоці мовлення.
11. Пояснити явища уподібнення приголосних за дзвінкістю, глухістю, місцем і способом творення.
12. Визначити особливості вимови подовжених і подвоєних приголосних.
13. Охарактеризувати історичні чергування голосних фонем в українській мові.
14. Пояснити причини виникнення найпоширеніших історичних чергувань голосних.
15. Охарактеризувати історичні чергування приголосних фонем в українській мові.
16. Пояснити закономірності чергувань [г] — [з] — [ж], [к] — [ц] — [ч], [х] — [с] — [ш].
17. Визначити основні правила складоподілу в українській літературній мові.
18. Охарактеризувати словесний наголос та його функції в українській мові.
19. Пояснити роль інтонації в організації та смислового оформленні висловлення.
20. Охарактеризувати основні орфоепічні норми сучасної української літературної мови.
21. Визначити предмет і завдання лексикології.
22. Охарактеризувати слово як основну значеннєву одиницю мови.
23. Пояснити відмінності між лексичним і граматичним значеннями слова.
24. Охарактеризувати явище багатозначності та основні типи переносних значень слова.
25. Розмежувати багатозначність і лексичну омонімію.
26. Охарактеризувати основні типи лексичних омонімів.

27. Визначити сутність синонімії та її роль у збагаченні лексичного складу української мови.

28. Охарактеризувати основні типи синонімів і структуру синонімічного ряду.

29. Пояснити особливості лексичної антонімії та паронімії.

30. Охарактеризувати лексику української мови за походженням, активністю вживання, функціонально-стильовою належністю; визначити основні типи лексичних помилок, особливості фразеологізмів, джерела української фразеології та їхній стилістичний потенціал.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Предмет, завдання та основні поняття сучасної української літературної мови.
2. Фонетика і фонологія як розділи мовознавства.
3. Звук мовлення, фонема, алофон та їхні основні характеристики.
4. Система голосних і приголосних фонем сучасної української мови.
5. Артикуляційно-акустична класифікація голосних звуків.
6. Артикуляційно-акустична класифікація приголосних звуків.
7. Наукова транскрипція та її використання в мовознавчих дослідженнях.
8. Позиційні й комбінаторні модифікації голосних у потоці мовлення.
9. Особливості вимови голосних у наголошених і ненаголошених позиціях.
10. Фонетичні процеси, що зумовлюють зміни голосних звуків.
11. Основні види модифікацій приголосних у потоці мовлення.
12. Уподібнення приголосних за дзвінкістю та глухістю.
13. Уподібнення приголосних за місцем і способом творення.
14. Вимова подовжених, подвоєних і спрощених приголосних.
15. Історичні чергування голосних у сучасній українській мові.
16. Причини виникнення та закономірності історичних чергувань голосних.
17. Історичні чергування приголосних у системі української мови.
18. Чергування [г] — [з] — [ж], [к] — [ц] — [ч], [х] — [с] — [ш].
19. Склад як фонетична одиниця. Основні правила складоподілу.
20. Словесний наголос та його особливості в українській мові.
21. Інтонація, її компоненти та функції в мовленні.
22. Основні орфоепічні норми сучасної української літературної мови.
23. Предмет, завдання та основні поняття лексикології.
24. Слово як основна значеннєва одиниця мови.
25. Лексичне та граматичне значення слова.
26. Однозначність і багатозначність слова.
27. Пряме й переносне значення слова. Основні типи переносних значень.
28. Лексична омонімія та її відмінність від багатозначності.
29. Типи лексичних омонімів у сучасній українській мові.
30. Синонімія як системне явище української лексики.
31. Типи синонімів і структура синонімічного ряду.
32. Стилiстичні функції синонімів у мовленні.

33. Антонімія та основні типи антонімів.
34. Паронімія та особливості використання паронімів.
35. Лексика сучасної української мови за походженням.
36. Власне українська лексика та запозичення в українській мові.
37. Активна й пасивна лексика сучасної української літературної мови.
38. Архаїзми, історизми, неологізми та їхні функції в мовленні.
39. Функціонально-стильова диференціація української лексики.
40. Типологія лексичних помилок і шляхи їх запобігання.
41. Фразеологія як розділ мовознавства. Основні ознаки фразеологізмів.
42. Вільні та стійкі сполучення слів.
43. Класифікація фразеологізмів за ступенем семантичної неподільності.
44. Фразеологічні зрощення, єдності, сполучення та вирази.
45. Джерела української фразеології.
46. Фразеологізми біблійного, античного та літературного походження.
47. Народнорозмовні, професійні та діалектні джерела української фразеології.
48. Стилістичний потенціал фразеологізмів у різних типах мовлення.
49. Функціонування фразеологізмів у художньому, публіцистичному та розмовному стилях.
50. Варіантність, трансформація та авторське використання фразеологізмів у сучасній українській мові.

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти» (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Політика академічної доброчесності

Викладання курсу «Практикум з української мови», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/>

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/>

- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/>

Рекомендована література

Основна

1. Бас-Кононенко О. В. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови в таблицях і схемах. Київ: Видавництво КНЛУ, 2019. 98 с.
2. Бойко Н. І., Хомич Т. Л. Сучасна українська літературна мова. Хрестоматія з фонетики : навч. посіб. / уклад. : Н. І. Бойко, Т. Л. Хомич. 2-ге вид., змінене і доп. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 305 с.
3. Голянич М. І., Стефурак Р. І. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір: навчальний посібник для студентів спеціальності 014. Середня освіта (Польська мова і література), 035 Філологія (Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська). Івано-Франківськ: Голіней, 2020. 374 с.
4. Лексикологія сучасної української літературної мови. Практикум: Навчально-методичний посібник для студентів І курсу філологічного факультету / І. Ціхоцький, О. Левчук. Львів, 2014. 258 с. 9. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і язиком. Київ: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2019. 232 с.
5. Мойсієнко А. К. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика. Київ: Знання, 2017. 208 с.
6. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ, 2018. 145 с.
7. Пискач О. Д., Гоца Е.Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник для студентів І курсу українського відділення філологічного факультету. Ужгород, 2022. 116 с.
8. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка: навчальний посібник / за ред. О. А. Семенюк. Івано-Франківськ: Видавництво ПНУ, 2018. 175 с. Фонетика сучасної української літературної мови : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Зоя Іванівна Комарова. Умань : Візаві, 2021. 148 с.

Додаткова

1. Вознюк Є. Семантизування слова в тлумачних словниках. Синопис. Текст, Контекст. Медіа: електрон. наук. фак. вид. Київ, 2021. № 3. С. 191–194.
2. Дика Л., Шведова М. Синонімія в українській мові і проблеми суржику (на прикладі синонімічного ряду зі значенням 'мабуть'). Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2023, № 9. С. 50–71.
3. Дідун Л., Козирева З. Українська академічна лексикографія: здобутки та перспективи розвитку. Українська мова. 2021. № 3. С. 54–65.
4. Довбня Л., Товкайло Т. Неологізми та їх відтворення в інтернетних засобах масової комунікації. Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки. 2022. Вип. 14, С. 209–232.
5. Калита А. А., Полюк І. С., Тараненко Л. І. (ред.) Сучасні тенденції фонетичних досліджень: збірник матеріалів III Круглого столу з міжнародною участю (19 квітня 2019 р., м. Київ). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 98 с.

6. Караман О., Микитин-Дружинець М., Пентилюк М., Тищенко К., Циганок Г. Становлення української фонетики та методики її навчання в освітніх закладах // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2021. № 15. С. 56–68.
7. Колоїз Ж. Явище омофонії в лінгвістичній інтерпретації. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Т. 35 (74) № 1. 2024. Ч. 1. С. 27–32.
8. Корнієнко Л. Українська фразеографія другої половини ХХ –початку ХХІ століть: тлумачні та перекладні словники. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2017. 217 с.
9. Прикладне українське мовознавство: Фонетика. Фонологія. Орфоепія / за ред. О. Д. Пискача. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2021. 134 с.
10. Селігей П. Глобалізація і проблеми збереження мовного розмаїття. Мовознавство. 2022. № 4. С. 3–21.
11. Сус І. Практична лексикографія і лексикологія: методичні вказівки до підготовки до практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія (спеціалізація 035.01 Українська мова та література). Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 20 с.
12. Тараненко О. О. Нові явища у фонетиці сучасної української мови (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Українська мова. 2018. №2. С. 32–40.
13. Фаріон І., Помилуйко-Недашківська Г., Бордовська А. Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціоконтексті. Львів: Свічадо, 2023. 714 с. 29
14. Черниш О., Білошицька З., Кравченко А. Сучасна лексикографія: виклики та перспективи. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Т. 33 (72) № 6. 2022. Ч. 2. С. 8–12.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://pravila-uk-mova.at.ua/index/fonetika/0-5>
2. <http://www.svitslova.com/mova/fonetyka-grafyka/6-fonetyka.html>
3. <http://academia-pc.com.ua/product/197>
4. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um25.htm>
5. http://leksika.com.ua/10510517/ure/slovesniy_nagolos
6. http://filologukraine.ucoz.ua/publ/mova/sulm/asimiljacija_prigolosnikh_zvukiv/3-1-0-5
7. <http://www.svitslova.com/mova/fonetyka-grafyka/1412-skladopodil.html>
8. http://pidruchniki.ws/2008021540534/dokumentoznavstvo/fonetichna_transkripts_iya

Словники

1. Великий тлумачний словник української мови/ Укл. В.Т.Бусел. К., 2002.
2. Головашук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. К. : Рідна мова, 2000. 351 с.;
3. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? : словник-довідник. К. : Наук. думка, 2004. 203 с.
4. Словник труднощів української мови : Біля 15 000 слів / За ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Рад. шк., 1989. 336 с.

5. Український орфографічний словник / За ред. В. М. Русанівського. К. : Довіра, 2006. 940 с.
6. УСЕ: Універсальний словник-енциклопедія / Кер. проекту О. Коваль. К.: Всеуито, Львів: Атлас, 2001. 1576 с.
7. Шевчук С. В. Разом, окремо, через дефіс : словник-довідник. К., 2003. 416 с.